

ИНТЕРБЕЛСЕНДІ ӘДІС – ТӘСІЛДЕР АРҚЫЛЫ ОҚУШЫЛАРДЫҢ ОҚУ САУАТТЫЛЫҒЫН АРТТЫРУ ЖОЛДАРЫ

Исабекова А.К.

Қарашілік орта мектебі, Жетісу облысы, Ақсу ауданы

E-mail: Aygul.isabekova.1978@mail.ru

Бұл мақалада интербелсенді әдіс тәсілдер арқылы бастауыш сынып оқушыларының оқу сауаттылығын арттыру жолдары қарастырылған.

Бастауыш сыныпта көркем оқуға үйретудің басым мақсаты – бастауыш сынып оқушысының оқу сауаттылығын дамыту, өзін оқу әрекетін өзін-өзі тәрбиелеу құралы ретінде пайдалана алатын сауатты оқырман ретінде тану. «Оқу сауаттылығы» тіркесі 1991 жылы халықаралық тестілеу контекстінде пайда болды. PISA зерттеуінде «оқу сауаттылығы – адамның жазбаша мәтіндерді түсіну және пайдалану, олар туралы ойлану және өз мақсаттарына жету үшін оқумен айналысу қабілеті, білім деңгейін кеңейту. Олардың білімі мен мүмкіндіктерін, қоғамдық өмірге қатысуын қамтамасыз етеді». Мақалада халықаралық PISA зерттеуінде оқушылардың функционалдық сауаттылығы бағаланатын үш бағыттың бірі – оқу сауаттылығын арттыру үшін мәтінмен жұмыс істеудің тиімді жолдары талқыланады. Сауатты оқуды дамытудың әртүрлі әдістері мен мәтінмен жұмыс істеудің тиімді жолдары көрсетілген.

Кілт сөздер: жалпы оқу сауаттылығы, тілдік дағдыны қалыптастыру, мәтінмен жұмыс, сыни тұрғыдан ойлау, қабылдау, күнделікті тыңдалым, тұтас мәтін, әдіс тәсілдер.

Кіріспе

Мақаланы мақсаты: Күрделі кезеңдегі мәтіндердің схемасы мен дамуын түсіну, тұтас емес және тұтас мәтіндерді оқыту арқылы оқушыларға тілді меңгерту. Оқу сауаттылығын дамытудың тиімді жолдарын ұсыну.

Әдіс-тәсілдері: ғылыми әдебиеттерге зейінін дамыту, ақыл-ой сауаттылығын дамыту әдісі.

Зерттеу материалдары мен әдістері

Оқушылардың психологиялық, жалпы педагогикалық, жалпы ғылыми оқуға бейімділігін арттыра отырып, философиялық жүйе аясында мақала жазылуда және нақты ғылыми әдістану деңгейі, сабақта табыс-жетістік мәдени үндестігі қолданылады. Ғылыми әдебиет білімін талдау, мәтінді талдау әдісі оңай жүргізілді. Жаңа халықтық сипаттағы педагогиканың дамуы. Ата-бабаларымыздың білімге қатысты мәтіндері ғасырлар бойы жан-жақты сараланып келеді. Балалардың сөздік қорын, тілін дамытуда, мақал-мәтелдерге шолу, гуманистік шешендік сөздер поэзияның қанатты балалар бөлімі іспеттес, әңгімелер, ертегілер, мәтіндік аңыздар, жұмбақтар, тіл және ертегілер жаңылтпаштар. Оқушылардың дұрыс ойлауына гуманитарлық ой қосатын, қиялымызға қанат бітіретін халқымыздың рухани танымы болмақ. Мәтінмен жұмыс жасата білудің де, сөйлемдерді оқытуда да маңызы зор. Шығармалардың мәтіндерін мұқият құрастыру маңызды деп есептеймін. Мектептегі білім мазмұнын жаңарту және оқу үрдістерін жаңаша ұйымдастыру, педагогикалық негіздерін терең зерттеуді талап етеді.

Бүгінгі таңда әлемдік қауымдастықтан лайықты орын алған еліміз үшін заман талабына сай өзіндік көзқарасы бар, білімді де білікті жас ұрпақты тәрбиелеу қажеттігі сөзсіз. Қазіргі заман балалардан функционалдық сауаттылықты талап етсе, соның бірі – оқу сауаттылығы. Оқу сауаттылығы:

- Ақпаратты іздеу;

- Мәтінді түсіндіру;
- Рефлексия мен бағалаудан тұрады.

«Сауаттылық – мақсатқа жету, білім мен әлеуетті дамыту және қоғамға қатысу үшін жазбаша мәтінді түсіну, пайдалану, көрсету және өңдеу». [1, PISA, 2009]

Ал, сауаттылық дегеніміз, қарапайым тілмен айтқанда, баланың оқыған ақпаратты толық игеріп, одан негізгі ойларды шығарып алуы[2,б. 4]. «Оқу сауаттылығы» түсінігін кеңейте отырып, біз мектептегі оқу әрекетінің негізгі түрі ретінде оқуға сүйену үшін бастауыш сынып оқушыларына мәтінмен толыққанды жұмыс істеуге қажетті арнайы оқу дағдыларын қалыптастыру керек деп қорытынды жасауға болады. Қазіргі уақытта оқу сауаттылығын дамыту үшін әртүрлі технологияларды қолдануға болады. Осы технологиялардың бірі – оқу мен жазу арқылы оқушылардың сыни тұрғыдан ойлауын дамыту технологиясы, сонымен қатар білім беру мен оқытудың жаңа әдістері. Сыни тұрғыдан ойлауды дамыту технологиясының негізгі қағидалары топтық жұмыс, еркін ойлау, жазбаша және ауызша пікір алмасу, мәтіннің мәнін ашу, автор таңдаған сөздер мен сөз тіркестеріндегі ұғымдарды түсіну, өзара әрекеттесу. Оқу сауаттылығы оқуды түсінуден басталады және сөз мағынасын, грамматикасын, тіл және мәтін құрылымын талдауды қамтиды. Академиялық сауаттылық тұрғысынан оқушылар мектепте және мектепте нені оқып жатқанын, қандай мақсатпен оқып жатқанын білуі керек. Қазіргі уақытта оқу сауаттылығын дамыту үшін әртүрлі технологияларды қолдануға болады. Түрлі жаңа технологиялар, әдістер мен тәсілдер оқушылардың оқу сауаттылығын, оның ішінде мәтінмен сауатты жұмыс істей білуді дамытудың бірден-бір құралы болып табылады.

«Бірге жиналу – бұл бастама, бірге қалу – бұл алға жылжу, ал бірге жұмыстану – бұл жетістік» деп Генри Форд атап көрсеткендей, оқушылардың оқу сауаттылығын қалыптастырудағы тиімді белсенді оқыту әдістерін күнделікті қазақ тілі және әдебиеттік оқу сабақтарында пайдаланып, олардың тиімділігін зерттеп жүрмін. 2-сынып оқушыларының бойындағы функционалдық сауаттылық пен өмірге қажетті құзырлықтар жиынтығын дамытуға басты назар аударма бастадым. Оқу сауаттылығы әртүрлі мәтіндерден ақпаратты тауып алу, әдеби, ғылыми және ресми мәтіндермен жұмыс істей білу, мәтіндегі ақпаратты түсініп, адекватты түрде бағалай білуді қамтиды. Бұл мәтінді мұқият оқып, талдау арқылы мән-мағынасын түсінуге бағытталған. Адам шынымен ойланып оқығанда, оның қиялы сөзсіз жұмыс істейді және ол өзінің ішкі бейнелерімен белсенді әрекеттесе алады. Бала мәтінмен жұмыс істеуді үйренсе, ауызша сөйлеу дамиды және дамудың келесі маңызды кезеңі ретінде жазбаша сөйлеу дамиды. Диаграммалар, суреттер, карталар, кестелер, графиктер түріндегі визуалды бейнелерді пайдалану арқылы оқушыларға «Мәтін» түсінігін кеңінен түсіндіруге болады. Әрбір оқушы мәтіндерді тұтас (визуалды бейнесіз) және тегіс емес (визуалды бейнелермен) деп бөлінетіндігін түсінуі және ажырата алуы үшін тұтас мәтіндердің түрлері және толық емес мәтіннің түрлерімен таныстыратын кестені пайдаландым.

Оқушылардың оқу сауаттылығын дамытудың мақсаты мен міндеттері белгіледім:

- Оқыту мақсатына тоқтала отырып, ойларын айта білуге жетелеу.
- Мәтінмен жұмыс жасау дағдыларын жетілдіру.
- Мәтіннің мазмұнына сай сұрақ қоя білуге үйрету.
- Берілген жоғары-төмен дәрежелі сұрақтарға жауап берулерін қамтамасыз ету.
- Мәтіннен негізгі идеяны таба білу.
- Мәтінге сүйеніп диалог құрастыра білуге дағдыландыру.
- Мәтіннен түсінгеніне сүйеніп, ой қорыта білуге дағдыландыру.

Сауаттылықты арттырудың түрлі жолдары бар.

Біріншіден, мәтіннің қарапайым бірліктеріне назар аудару керек: сөз, сөйлем, абзац; екіншіден, мәтіннің құрылымын және оның логикалық байланыстарын талдамай, мәтінді түсініп, түсіндіру мүмкін емес. Оларды бекіту арқылы студент жоспарларды, тезистерді, рефераттарды, сызбалар мен кестелерді құрастыруды үйренеді;

үшіншіден, мәтінді түсіну көптеген мәселелерді шешеді деп айта аламыз. Оқушыға сұрақ қою арқылы мәтінмен (автормен) диалог жүргізуге үйренеді.

- Дамыған оқушы екі топтағы дағдыларға ие болуы керек:
- толығымен мәтінге негізделген, мәтіннен ақпарат алу және оның негізінде қарапайым пайымдаулар құру дағдылары;
- ақпаратты табу және қарапайым қорытындыларды тұжырымдау қабілеті;
- мәтінде нақты берілген ақпаратты табу;
- мәтін негізінде қарапайым қорытынды жасау; оқылған нәрсе туралы өз ой-пікірлеріне негізделген дағдылар;
- оқырманның өз білімінің контекстінде мәтіндік ақпаратты біріктіру, түсіндіру және бағалау»;
- автор тікелей айтпаған байланыстарды орнату;
- мәтіннің жалпы идеясымен байланыстырып түсіндіру.

Өз сабақтарымда жүргізетін мәтінмен жұмыс үш кезеңнен тұрады. Олар:

I кезең. Оқуға дейінгі мәтінмен жұмыс. Антиципация (алдын алу, алдағы оқуды болжау). Мәтіннің мағыналық, тақырыптық, эмоциялық бағыттылығын анықтау, оның кейіпкерлерін шығарманың атауы, автордың аты, негізгі сөздер, оқырман тәжірибесіне сүйенген иллюстрацияның алдыңғы мәтіні бойынша бөлу. Оқушылардың жұмысқа дайындығын ескере отырып, сабақтың мақсатын қою. Бұл сабақтың барысында келесі интербелсенді оқыту әдістерінің тиімділігін айтуға болады. Мәтіннен алған түсінігін жинақтау, өзге оқушылардың пікірін тыңдау және есте сақтау дағдыларын жетілдіруде «Қар кесегі» әдісі өте тиімді болды. Қар кесегі берілген оқушылар қолындағы қар кесегін келесі оқушыға ұсына отырып қара сөз мазмұнын айтуды бір сөйлеммен бастады, екінші оқушы алғашқыны қайталап, өзі бір сөйлеммен жалғады. Осылайша қайталанып, мазмұны қар кесектерінің үйіндісі арқылы құралды. Келесі бір стратегия - «Егер, онда, өйткені» әдісі. Мұндағы мақсат – оқушыларды мәтіндегі негізгі ойды өз пікірімен сабақтастыра алуына, ой қорытуына жағдай жасау. Кейіпкерлер Қайрат, Ақыл, Жүрек, Ғылымның іс-әрекетін талдау арқылы олардың өмірде алатын орнын анықтады. Оқушы мәтінде берілген ойды сұрыптап, қорыта алды. Жалпы осы әдісті қолдану барысында оқушылардың белсенділігі жоғары екені байқалды

II кезең. Оқу кезінде мәтінмен жұмыс.

Мәтінді бастапқы оқу. Мәтіннің ерекшеліктеріне, оқушылардың жасына және жеке мүмкіндіктеріне қарай (мұғалімнің тандауы бойынша) сабақта өз бетінше оқу немесе оқу-тыңдау, немесе аралас оқу. Оқушылардың бастапқы болжамдарының оқылған мәтіннің мазмұны мен эмоционалдық бояуына сәйкестігін анықтау.

Мәтінді қайта оқу. Баяу «ойланып» қайта оқу (барлық мәтін немесе оның жекелеген фрагменттері).

Мәтінді талдау (тәсілдер: мәтін арқылы автормен диалог, түсініктеме оқу, оқылған әңгімелесу, негізгі сөздерді, сөйлемдерді, абзацтарды, мағыналық бөліктерді және т.б. бөлу). Әрбір мағыналық бөлімге нақтылау мәселесін қою.

Мәтін мазмұны бойынша әңгіме. Оқылғандарды жалпылау. Жалпылама сұрақтарды мәтінге қою. Мәтіннің жекелеген фрагменттеріне жүгіну (қажет болған жағдайда).

Сондай-ақ, мәтіннен алған түсінігін қорыту, өмірмен байланыстыру, дәлелдеуді қажет ететін «Фишбоун» әдісімен жұмыстануда оқушылар берілген балық қаңқасына қара сөзден проблеманы, оның туындау себептерін анықтады, дәлелдерін келтірді, қорытынды жасады. Негізгі проблема мен қорытындыны оқушылар топта бірлесіп анықтады. Мысалы, оқушылар «Ақыл басқарғысы келді, себебі ол өмірдегі барлық нәрсені білетін де, ойлап табатын да өзі, онсыз жақсы мен жаманды ажырата алмайтынын, ғылым мен білімді де үйрене алмайтынын алға тартты» деп бір себебін атап көрсетуде мәтіндегі ойды түсінгендігін көрсете білді. Нәтижесінде, бұл әдісті оқушылардың оқу сауаттылығын арттыруда, түрлі мәтіндерге талдау жасауда қолданудың тиімді екеніне көз жеткіздік.

III кезең. Оқылғаннан кейін мәтінмен жұмыс

1. **Мәтін бойынша тұжырымдамалық (мағыналық) әңгіме.** Оқылған тақырыпты ұжымдық талқылау, пікірталас. Шығарманың авторлық ұстанымымен оқырман интерпретациясының (түсіндірмелердің, бағалардың) арақатынасы. Мәтіннің негізгі идеясын немесе оның басты мәндерінің жиынтығын анықтау және тұжырымдау.

2. **Жазушымен танысу.** Жазушы туралы әңгіме. Жазушының жеке басы туралы әңгіме. Оқулық материалдарымен, қосымша көздермен жұмыс.

3. **Тақырып, иллюстрациялармен жұмыс.** Тақырып мағынасын талқылау. Оқушылардың дайын иллюстрацияларға үндеуі. Суретшінің көзқарасының оқырман көрінісімен арақатынасы. Оқушылардың оқырман іс-әрекетінің қандай да бір саласына сүйенетін шығармашылық тапсырмалар (эмоциялар, қиял, мазмұнды ұғыну, көркем форма). «Егер, онда, өйткені», «Эссе», «Топтық жоба қорғау», «Жуан-жіңішке сұрақтар», «Ішке-сыртқа», «Аквариум» әдістері арқылы мәтінмен жұмысты түрлендіре отырып, оқушылардың сыни тұрғыдан ойлау дамытамыз. Бүгінгі таңда бастауыш мектепте білім берудің іс-әрекеттік, практикалық мазмұнына, іс-әрекеттің нақты әдістеріне, алған білімдері мен дағдыларын өмірлік жағдаяттарда қолдануларына түрткі боламыз. Сондықтан проблемалық диалогтік оқыту технологиясы кең тарады, ол кез келген қолданыстағы оқыту бағдарламаларымен жұмыс істеу кезінде қолданылады. Оқушылар өз ойларын еркін жеткізуге мүмкіндік алады. Проблемалық диалогтік оқыту, менің ойымша, оқыту мен тәрбиелеудегі жүйелі белсенділікті жүзеге асыруға мүмкіндік беретін тиімді технологиялардың бірі. Сонымен қатар, бұл технологияны басқа технологиялармен және әдістермен біріктіретін болса, бұл тиімділікті арттыруға болады. Сонымен қатар проблемалық диалогтік оқытуды дифференциалды және жеке оқыту тәсілімен ұштастыра қолданамын. Көбінесе қабілетті және ынталы оқушыларға тереңдетілген тапсырмалар беріледі, ал олардың жұмысының нәтижелері сыныптағы басқа балалардың іс-әрекетін ұйымдастырудың бастапқы нүктесіне айналады. Әрине, сабақта және сабақтан тыс жұмыста проблемалық диалогты ұйымдастыру рефлексиямен байланысты болуы керек, өйткені оқушы өзінің оқу және сабақтан тыс іс-әрекетінің нәтижелерін жазып алуды үйренуі керек. Тек осы жағдайда ғана проблемалық-диалогтік оқыту технологиясын қолданудың жоғары тиімділігі туралы айтуға болады. Кітап оқу – қоғам мәдениетінің құрамдас элементі, білім беру, тәрбиелеу және тұлғаны дамыту құралы. Кітап оқу эмоционалдық және құндылық қатынастардың қалыптасуына әсер етеді, баланың жеке тәжірибесі мен интеллектін байытады.

Бастауыш мектептерде оқу сапасын арттырудың бір нұсқасы оқуды оқытуды мақсатты басқару болып табылады. Оқу тиімді болуы үшін балаңызға кітапты қалай пайдалану керектігін үйрету маңызды. Мұғалімнің міндеті – балалардың мәтінге енгізілген барлық ақпаратты толық, терең қабылдауын ұйымдастыру, автор салған суреттерді елестетуге көмектесу, автор мен кейіпкерлердің сезімдеріне эмоционалды түрде жауап беру, автордың ойын түсіну, ойлану, мүмкіндігінше мұның бәрі бізге, оқырмандарға, сөз өнерпаздарына қалай жеткізетінін көру. Басқаша айтқанда, оқу дағдыларын дамыту, олардың негізгілері:

- шығарма авторы салған суретті елестету қабілеті;
- кейіпкерлер мен авторға эмпатия жасау;
- шығарманың негізгі идеясын, идеясын түсіну; позицияңызды түсініп, оны ауызша немесе жазбаша сөйлеу түрінде жеткізіңіз.

Бұл технологияның оқушыға дайын білімді берудің дәстүрлі технологиясынан күрт айырмашылығы бар. Сабақты балалардың зерттеу жұмысын сабақтың негізгі мәселесінің шешімін өздері «анықтайтын» және жаңа жағдайда қалай әрекет ету керектігін түсіндіре алатындай етіп ұйымдастырамын. Шығармамен жұмыс істеу процесі – бұл оқушылардың – мұғалім – автордың сызбасы бойынша жалпылау, іздеу және шындықты ашу, ынтымақтастық. Оқушының сабақтағы жұмысы – зерттеушілік, ал мұғалімнің рөлі оқушылардың осы белсенді, танымдық іс-әрекетін «бағыттау» үшін барған сайын төмендейді. Сондай ақ сабақта жиі пайдаланып жүрген «Тоқтап оқу» әдісі. Оны жүзеге

асыруға арналған материал баяндау мәтіні қызметін атқарады. Сабақтың бастапқы кезеңінде оқушылар мәтіннің тақырыбын «Болжау ағашы» әдісі бойынша шығарманың не туралы болатындығын анықтайды. Сабақтың негізгі бөлімінде мәтін бөліктерге бөлініп оқылады. Әрбір фрагментті оқығаннан кейін оқушылар сюжетті одан әрі дамыту туралы болжамдар жасайды. Бұл стратегия студенттерге басқа адамның көзқарасына ілтипатпен қарауды және егер ол жеткілікті дәлелсіз болса немесе дәлелдер негізсіз болып шықса, өзін сабырлы түрде қабылдамауға көмектеседі.

Жаңа материалмен таныстыру кезінде «Сауалнамамен жұмыс» әдісі қолданылады оқулықпен өзіндік жұмыс кезеңі. Балаларға мәтін бойынша сұрақтар қойылады, оларға жауап табу керек. Сонымен қатар, сұрақтар мен жауаптар тек тікелей түрде емес, сонымен қатар жанама түрде де беріледі, талдау мен пайымдауды қажет етеді, өз тәжірибесіне сүйенеді. Тәуелсіз іздеуден кейін табылған жауаптардың дұрыстығы мен дұрыстығын фронтальды тексеру қажет, ал артық жауаптар сүзгіден өткізіледі.

Қорытындылай келе, оқушылардың оқу сауаттылығын қалыптастыруда мәтінмен сауатты жұмыс істеуге әкелетін интерактивті әдістерді дұрыс және сауатты пайдалана білу әрбір мұғалімнің міндеті екенін атап өтеміз. Сондықтан заман ағымына ілесе отырып, түрлі жаңа технологияларды меңгеру және интерактивті оқыту стратегияларын қолдану арқылы ғана жақсы нәтижеге, мақсатқа жетуге болады.

ӘДЕБИЕТТЕР:

1. PISA халықаралық зерттеулер: Қазақстандағы PISA-2009 халықаралық зерттеулер қорытындысы бойынша ұлттық есеп [Электронды ресурс]
2. Мұғалімге арналған нұсқаулық. «Назарбаев Зияткерлік мектептері» ДББҰ Педагогикалық шеберлік орталығы, Астана, 2015ж.
3. Қазақстан Республикасында орта білім мазмұнын жаңарту шеңберінде бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білім беру аясында «Қазақ тілі мен әдебиеті» пәні бойынша педагогика кадрларының арттыру курсының бағдарламасы. Мұғалімге арналған нұсқаулық. Педагогикалық шеберлік орталығы, 2016 ж.
4. Бітібаева Қ. Тіл дамыту жұмыстарын жүргізу, Алматы, 2005
- 5.«Егемен Қазақстан» газеті 2009ж 30мамыр... 2003ж 28қазан 6-бет
- 6.«Қазақстан» ұлттық энциклопедия. Бас ред. Б. Аяған. – Алматы: «Қазақ энциклопедиясының» бас редакциясы, 2004. – 696 б. 6-т.
7. «Таным» журналы 18 қаңтар 2011 жыл, 10 қараша 2010 жыл

REFERENCES:

1. PISA halyqaralyq zertteuler: Qazaqstandaǵy PISA-2009 halyqaralyq zertteuler qorytyndysy boiynsha ultiq esep [Elektrondy resurs]
2. Mūǵalımge arnalǵan nūsqaulıq. «Nazarbaev Ziatkerlik mektepteri» DBBŪ Pedagogikalıq šeberlik ortalyǵy, Astana, 2015j.
3. Qazaqstan Respublikasynda orta bilim mazmūnyn jańartu šeińberinde bastauyş, negizgi orta jāne jalyp orta bilim beru aiasynda «Qazaq tılı men ädebietı» pāni boiynşa pedagogika kadrlarynyñ arttyru kursynyñ baǵdarlamasy. Mūǵalımge arnalǵan nūsqaulıq. Pedagogikalıq šeberlik ortalyǵy, 2016 j.
4. Bitıbaeva Q. Tıl damytu jūmystaryn jürgızu, Almaty, 2005
- 5.«Egemen Qazaqstan» gazeti 2009j 30mamyр... 2003j 28qazan 6-bet
- 6.«Qazaqstan» ūlttyq ensiklopedia. Bas red. B. Aiaǵan. – Almaty: «Qazaq ensiklopediasynyñ» bas redaksiasy, 2004. – 696 b. 6-t.
7. «Tanyım» jurnaly 18 qańtar 2011 jyl, 10 qaraşa 2010 jyl

СПОСОБЫ ПОВЫШЕНИЯ ЧИТАТЕЛЬСКОЙ ГРАМОТНОСТИ УЧАЩИХСЯ С ПОМОЩЬЮ ИНТЕРАКТИВНЫХ МЕТОДОВ

Исабекова А.К.

Карашиликская средняя школа, Область Жетису, Аксуский район

E-mail: Aygul.isabekova.1978mail.ru@

В данной статье рассматривается эффективность интерактивных методов в повышении читательской грамотности учащихся начальных классов. Основная цель обучения художественному чтению в начальной школе – развитие читательской грамотности младшего школьника, осознание себя компетентным читателем, способным использовать читательскую деятельность как средство самообразования. Словоупотребление «читательская грамотность» появилось в 1991 году в контексте международного тестирования. Согласно исследованию PISA, «читательская грамотность — это способность человека понимать и использовать письменные тексты, думать о них и заниматься обучением для достижения своих целей, расширять уровень своих знаний». Это обеспечивает их образование и возможности, участие в общественной жизни». В статье рассматриваются эффективные способы работы с текстом для повышения читательской грамотности — одного из трех направлений, по которым оценивается функциональная грамотность учащихся в международном исследовании PISA. Показаны различные методы развития грамотного чтения и эффективные способы работы с текстом.

Ключевые слова: *общая читательская грамотность, формирование языковых навыков, работа с текстом, критическое мышление, восприятие, ежедневное слушание, весь текст, методы.*

WAYS TO IMPROVE STUDENTS' READING LITERACY USING INTERACTIVE METHODS

Issabekova A.K.

Karashilik secondary school, Zhetysu region, Aksu district

E-mail: Aygul.isabekova.1978mail.ru@

This article examines the effectiveness of interactive methods in improving reading literacy of primary school students. The main goal of teaching art reading in the primary school is to develop the reading literacy of the primary school student, to recognize himself as a competent reader who can use reading activity as a means of self-education. The phrase "reading literacy" appeared in 1991 in the context of international testing. According to the PISA study, "reading literacy is a person's ability to understand and use written texts, think about them and engage in learning to achieve their goals, expand their knowledge level. It ensures their education and opportunities, participation in public life." The article discusses effective ways of working with the text to improve reading literacy, one of the three areas in which the functional literacy of students is assessed in the international PISA study. Various methods of developing literate reading and effective ways of working with the text are shown.

Key words: *general reading literacy, language skills development, working with text, critical thinking, perception, daily listening, whole text, methods.*